

Jasna Dimitrijević, direktorka Kolarčeve zadužbine

Značaj duhovnog u odnosu na materijalno

Strana II/K

The Ilija M. Kolarac Foundation

80TH Anniversary

Page VII/K

Danas

SUBOTA - NEDELJA, 4 - 5. februar 2012, broj 5241 - 5242, godina XV, cena 50 din, 30 den, 1,50 KM, 0.7 EUR (CG), 9 kuna, 1.2 EUR (GR)

www.danas.rs

80

godina

ИЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ
КОЛАРАЦ
1800-1878.

Četvrtog februara ove godine Zadužbina Ilije Milosavljevića Kolarca obeležiće 80 godina postojanja Velike dvorane, rada i programske delatnosti

ZADUŽBINA ILIJE MILOSAVLJEVIĆA KOLARCA

Nekada i danas

Strane III-VI/K

Aleksandra V. Malušev OSAM DEцениJA

U susret osamdesetogodišnjici postojanja, Kolarčeva zadužbina osvrće se i ukazuje javnosti na nesebične darove kulture koje je ova ustanova zahvaljujući nesvakidašnjoj velikodušnosti svog osnivača i darodavca Ilije M. Kolarca priuštila našem društvu do danas. Od samih početaka Kolarca je visoku kulturu činio mogućom i dostupnom široj publici, a neutaživoj gladi za znanjem koje sistem društvenog obrazovanja nije mogao da utoli, ugadao je neprekidnim edukativnim i umetničkim radionicama, školama stranih jezika, svojom izdavačkom delatnošću. Praktično, nema muzičkog velikana ili talenta u usponu, a da se nisu oprobali na Velikoj sceni Kolarčeve zadužbine sa nadaleko čuvenom akustikom... Direktorica zadužbine Jasna Dimitrijević podelila je sa nama nešto zanimljive prošlosti i anegdota ove ustanove, probleme koje imaju, ali i ideje za vedrije sutra.

Jasna Dimitrijević, direktorka Kolarčeve zadužbine

Kako je otvaranje i početak programa Kolarca 1932. uticao na kulturni život Beograda i Srbije u to doba, a dokle on seže danas? Šta je ovu ustanovu izdvajalo od drugih?

- U izvodima iz štampe od 4. februara 1932, o prvom koncertu na Kolarcu i otvaranju Velike koncertne dvorane posebno se izdvaja atmosfera i opisi osećanja zadovoljstva publike koja je ispunila dvoranu do poslednjeg mesta. Pre ovog otvaranja i nastupa orkestra Beogradske filharmonije, Beograd nije imao ni jednu dvoranu za simfonijsku muziku, isključivo. Interesantna su zapažanja novinara iz tog vremena da se nadaju da, imajući u vidu da je dvorana izgrađena u zgradi Narodnog univerziteta, to neće uticati na čuvanje ove dvorane kao isključivo koncertne, jer je takva potrebna Beogradu i Srbiji.

Književni fond i Narodni univerzitet pomogli su izdavaštvo i obrazovanje u velikoj meri u prvim godinama od osnivanja, pa kroz različite režime i uslove koji su se smenjivali. Šta on u ovom trenutku pružaju našem društvu?

- Narodni univerziteti, ne samo kod nas, već svuda u svetu, postoje kao potreba za ustanovama koje nekako nevidljivo popunjavaju praznine koje druge škole u društvenom obrazovanju ostavljaju. Danas su to ustanove prerasle u otvorene univerzitete koje svojim programima, kursovima, seminarima i drugim programskim formama u stvari predstavljaju dodatno i dopunsko obrazovanje u različitim oblastima za sve generacije i slojeve društva. Ono što je primarno od osnivanja Kolarčevog narodnog univerziteta jeste potreba za znanjem - naučiti, saznati, osvežiti znanje, primeniti stečeno znanje u životu, informisati se o novim tekovinama u kulturi, umetnosti, nauci, predstaviti se, afirmisati svoje delo. Sve su to motivi zbog kojih Kolarca i danas traje. Ali i programski kontinuitet, prepoznatljiv programski koncept i doslednost u sprovođenju ideja.

Ilija M. Kolarca nesebično je ostavio srpskom narodu sve što je postepeni trudom u životu stekao i njegova ostavština nastavlja da živi. Ipak, kako izgleda zadužbinarstvo našeg doba i na čemu se zasniva, kakvi su izazovi? Beleži li naše društvo ovako širokogrudne podvige?

- Ne znam za primere zadužbinarstva u današnjem vremenu koja se mogu meriti sa

Značaj duhovnog u odnosu na materijalno

načinom na koji je to uradio Ilija Kolarca. Sve više je legata kao primera savremenog zadužbinarstva. Sta je izazov? Odgovor je verovatno u svakom pojedincu. Podimo od sebe i od sopstvenog preispitivanja da li bismo i zašto to uradili u datom društvenom i životnom kontekstu. Ili je u pitanju vizija i potreba za trajanjem. Motivi su jedan od ključnih zajedničkih imenitelja za sve zadužbine, a podrazumevaju značaj duhovnog u odnosu na materijalno, pa i društveni ugled, humanizam, prosvetiteljstvo, patriotizam.

Ovakvo značajna kulturna ustanova ne tavori na državnom budžetu. Kako Kolarca finansijski podržava bogate i kvalitetne programe? S kojim problemima se, eventualno, srećete?

- Kolarčeva zadužbina finansira se 75 odsto od sopstvenog prihoda (škole stranih jezika, prodaja ulaznica, zakup prostora, prodajna delatnost knjižare i galerije). Preostalu četvrtinu čine prihodi za programsku delatnost iz budžeta Grada Beograda, Republike Srbije, GO Stari grad, Ministarstva za prosvetu i nauku i sponzora. Iz ovog dela prihoda, ali i od sopstvenih sredstava realizujemo brojne kvalitetne programe, od kojih je značajan broj besplatan za publiku, poput muzičkih promenade, programa u Muzičkoj galeriji, predavanja... Ovakvom finansijskom postavkom pokrивamo svoje poslovanje, ali ne

“

Ne znam za primere zadužbinarstva u današnjem vremenu koja se mogu meriti sa načinom na koji je to uradio Ilija Kolarca

Tri četvrtine budžeta Kolarčeve zadužbine čine sopstveni prihodi

Nedavno usvojeni Zakon o restituciji stvorio je mogućnost za vraćanje pitanja o statusu Kolarčeve imovine (Trg republike u Beogradu, zemljište u Čupriji...) Mi smo podneli prijavu u skladu sa Zakonom o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine i u vremenu koje je pred nama videćemo na koji način će se ovo pitanje rešavati.

Koje biste značajnije događaje na Kolarcu izdvojili u protekloj godini?

- Ciklus Velikani muzičke scene, i posebno važan nastup pijaniste Nikolaja Luganskog, kao i atraktivan nastup MozzArt grupe iz Poljske. Brojne muzičke promenade, svake nedelje u 11 sati, besplatan koncertni program za publiku. Novi program bontona za najmlađu i buduću publiku Kolarca pod nazivom Kako se sluša koncert, brojne prezentacije i radionice čiji cilj je bio promocija naučnoistraživačkog rada u saradnji sa Centrom za promociju nauke, ustupanje dela prostora za rad Kancelarije za mlade - Info rum... samo su neki od primera programa po kojima smo bili prepoznatljivi u protekloj godini. Naravno, deo programa Bemusa, koncerti Beogradske filharmonije, Međunarodno takmičenje muzičke omladine i drugi muzički festivali deo su programa u našoj zgradi po kojima smo prepoznatljivi.

Kakav je zadatak i uloga Kolarca za budućnost, kakve su vizije i planovi?

- Najvažnije je u okolnostima u kojima živimo da budemo realni i prilagodimo se finansijskoj situaciji, ali to ne znači da treba da stanemo, nego da se dalje razvijamo otvarajući nove mogućnosti - programske i strateške. Neophodne su nam razne intervencije na infrastrukturi objekta, zamena dotrajalih sistema, a u funkciji sve većeg broja programa. Neki od realnih planova odnose se na kreiranje dodatnih programskih sadržaja, više otvorenih edukativnih radionica iz različitih oblasti, osmišljavanje dela prostora u funkciji interaktivne pokazne laboratorije akustike, a u skladu sa našim programima u Velikoj dvorani. Tu je i širenje partnerske saradnje i umrežavanje

Telefonska simfonija

Kad pominjemo kafanu Kolarca, većina nas prvo pomisli na lokal u Knez Mihailovoj, ali Jasna Dimitrijević podseća da je prava kafana Kolarca nekada bila na Trgu republike. Kao svaka stara kafana, ima svoje anegdote i svoje čuvene goste. Ništa čudno za zemlju u kojoj se u sali kaže da su kafane od posebnog društvenog i kulturnog značaja.

- Nekada je deo Kolarčeve imovine bila kafana Kolarca na Trgu republike. Iz nje potiču brojne anegdote iz života glumaca, književnika, političara... U lepom i prostranoj sali kod Kolarca priredivale su se zabave i koncerti. Jedna od interesantnijih priča, pred kraj prošlog veka, bila je priredivanje neobičnog i originalnog koncerta koji je predstavljao čudo svoga doba - Poštansko telegrafsko zadruge je onda priredila Jednovremeni telegrafski koncert Beograd - Niš. Drugim rečima, beogradska publika je u Kolarčevoj sali slušala niški orkestar i Niško pevačko društvo, koji su nastupali u sali niškog hotela Evropa, a niška publika slušala je beogradski orkestar i pevačku družinu Stanković, koja je pevala u Kolarčevoj sali u Beogradu. Mnogobrojna publika u salama kafana u Nišu i u Beogradu otišla je sa ovog telegrafskog koncerta veoma zadovoljna i puna divljenja prema takvom napretku na polju telefona u Srbiji, ne sluteći šta dolazi tri decenije kasnije, sa radio-telegrafom i telefonom... Savremena verzija ovog eksperimenta današnje je živo emitovanje predstava iz Metropolitan opere - ističe Jasna Dimitrijević.

napredujemo ukoliko ne obezbedimo veću pomoć nadležnih resora u gradu i republici. Nakon niza godina i brojnih najava, veliki deo imovine ove zadužbine, nakon nacionalizacije, još uvek joj nije vraćen. Imate li nekakve naznake i nadu da će se to dogoditi?

sa srodnim institucijama u regionu i tehnološko inoviranje i osavremenjavanje prezentacije Kolarca u duhu vremena u kojem živimo. Pored svega toga, pred nama je lepo osmišljena sezona Velikana muzičke scene, puno promenade i ostalih koncertnih događaja, na zadovoljstvo publike i svih nas na Kolarcu.

ZADUŽBINA ILIJE MILOSAVLJEVIĆA KOLARCA

Nekada i danas

Četvrtog februara ove godine Zaduzbina Ilije Milosavljevića Kolarca obeležiće 80 godina postojanja Velike dvorane, rada i programske delatnosti.

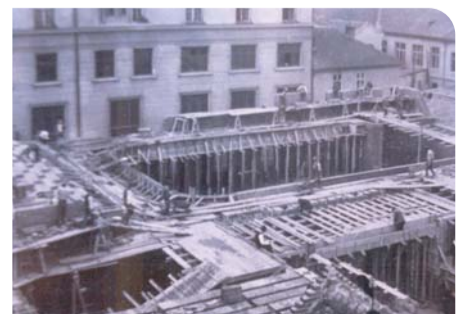
Otvaranje Velike dvorane

Posle završetka Prvog svetskog rata Beograd je dobio nekoliko manjih dvorana za koncerte kamernе muzike, poput onih u Kolu srpskih sestara ili tadašnjem Umetničkom paviljonu. Međutim, ostalo je otvoreno pitanje velike koncertne dvorane gde bi nastupali simfonijski orkestri, čiji su nastupi čak i danas veoma skupi, a isplaćuju se velikim brojem prodatih ulaznica i masovnom publikom. Tradicionalno su se takvi koncerti održavali u dvorani Narodnog pozorišta i, kako navode izvori dvadesetih i tridesetih godina XIX veka, uvek bivali ponešto prazni. Kada je 4. februara 1932. godine svečano otvorena Velika dvorana Kolarčeve zadužbine, radost Beograđana bila je velika. Atmosferu i utiske su prenosili Politika, Pravda i Vreme.

Kolarca 1948.

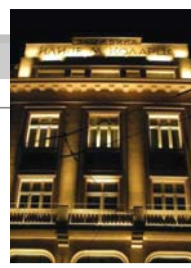
Dupke puna sala... Bilo je ukupno 1.200 muzikalnih duša, da pljeskaju kompozicijama Novaka, Baranovića, Hristića, Milojevića i Rimski-Korsakova... Svi su bili ushićeni izgledom dvorane... Orkestar Beogradske filharmonije izgledao je sasvim drukčiji po zvuku muzicirajući u tako prikladnoj atmosferi... Dirigovao je G. Hristić. Nova atmosfera je budila i u njemu polet...

Izgradnja Kolarca

Tekst o svečanom otvaranju Velike dvorane, objavljen u Politici 6. februara 1932.

ZADUŽBINA ILIJE MILOSAVLJEVIĆA KOLARCA

Nekada i danas

Narodni univerzitet

Još je prvi predsednik Odbora Kolarčeve zadužbine dr Aleksandar Belić, u uvodnoj reči o svečanom otvaranju Kolarčevog narodnog univerziteta, jasno istakao ulogu narodnog univerziteta u srpskom društvu, imajući u vidu misiju i viziju Zadužbine, onakve kakve ih je želeo i sam Kolarac.

Ne samo kod nas nego svugde u svetu oseća se potreba za narodnim univerzitetom. To je ustanova koja se nekako nevidljivo uvlači među slične škole i popunjava one praznine koje druge škole u društvenom obrazovanju ostavljaju...

Pre svega, ima li kakve ustanove kod nas koja bi bila stalna propagator i popularizator naučnih znanja, njihove primene u životu, i pravilnih pogleda na umetnost i primenjene veštine?...

Mi bismo želeli da veza našeg društva sa tekucim kulturom, naukom i umetnošću bude stalna. Narodni univerzitet, pored svega drugoga, mora stalno ubacivati u naše društvo nove rezultate savremene nauke i time podsticati živo interesovanje za sve što se u kulturnom i naučnom svetu dešava. Bez stalnog oživljavanja naučnog interesovanja i negovanja ljubavi prema problemima izvesne vrste - nema pravog duhovnog života u jednom društvu...

Prokrčiti nove putove znanju i prosveti, moralnim, duhovnim i stvarnim disciplinama, stvoriti za njih naročito interesovanje, uzdići ljubav prema napretku, kulturi i znanju i zameniti takvim raspoloženjima u našem narodu, koliko se god više može, prazno provođenje vremena i često uzaludno traženje zadovoljenja dubljih i ozbiljnijih interesovanja - jedan je od krajnjih ciljeva kojemu teži Kolarčev narodni univerzitet... Oko tih velikih zadataka, koje je tako prosto i neposredno formulisao sam Kolarac, imaju da se iskupuje i oni na kojima je danas duhovna i materijalna kultura i nauka našeg naroda i oni koji su i jedne i druge željni...

U prvoj programskoj sezoni, od 19. oktobra do 31. decembra, održano je sto predavanja na kojima su, na osnovu dostignutog nivoa naučnih sa-

Malo ko zna

Da je se prvi put o veštini džiju-džicu u Beogradu govorilo još 1914. kad je u izdanju Kolarčeve zadužbine štampana knjiga Irvinga Hankoka, *Džiu-džicu*. Sistem fizičkog razvijanja u Japanaca.

Da se još pedesetih godina XX veka na Kolarčevoj tribini govorilo o temama koje su podjednako aktuelne i danas: *Da li je rak nasledan*, *O poremećenoj funkciji štitaste žlezde ili kako se može usporiti starenje*, *Fiziološka osnova osećanja i uzbuđenja*.

Da se prvi prevod *Kurana* na srpski pojavio već 1895. u izdanju Kolarčeve zadužbine i da ga je preveo vođa hercegovačkih pobunjenika vojvoda Mićo Ljubibratić. Primerak se danas nalazi u Biblioteci Kolarčeve zadužbine.

Da se na mestu gde je danas Trg republike nekada nalazila Kolarčeva kafana. Imanje koje je zaveštao Ilija M. Kolarac činili su, između ostalog, i centralna pošta sa pomenutom kafanom i nizom dućana. Imanjem je upravljao Odbor Kolarčeve zadužbine koji je želeo da na baš na tom mestu podigne Narodni univerzitet. Kafana Kolarac bila je isprva mesto na koje su beogradske porodice navraćale nedeljom posle crkvene službe ili nakon predvečernjih šetnji. Kasnije, kada je kafanu uzeo u zakup vlasnik pivare Đorđe Vajfert, ona je postala središte kulturnog i društvenog života prestonice. U njoj su priređivani najotmeniji skupovi i zabave, svadbe i banketi.

znanja, kao i na osnovu važećih društvenih i estetičkih merila, bila predstavljena najnovija istraživanja i dostignuća u prirodnim naukama i nove tendencije u humanističkim disciplinama, književnosti i umetnosti. Već tada je uspostavljena saradnja sa važnim centrima kulture slovenskih zemalja da bi se ona ubrzo proširila i na druge centre, što i danas, osam decenija kasnije, predstavlja važan segment u koncipiranju programa.

Pomenućemo neka od imena svetski priznatih naučnika i književnika koji su gostovali na Kolarcu: Klod Simon, Žak Derida, Robert Roždestvenski, Alen Turen, Ginter Gras, Edgar Moren, Alen Finkelkrot, Paskal Briknier, Kenet Vajt, Aleks Bo-rejn, Žan Fransoa-Kan, Alan Rob-Grije, Andrej Makin, Johanes Koder, Holm Zundhausen, Helge Krag, Marej Stajm... Učestvovali su i pojedini državni: Đanfranko Fini, Jon Ilijesku, Žan-Pjer Ševnman... U okviru programa promovisanja naših naučnika i književnika, koji svoj angažman ostvaruju u svetu, publici Kolarčeve zadužbine predstavili su se: Stanko Stojilković, Milan Mijić, Bogdan Maglič, Dejan Stojković, Miroslav Filipović, Vladimir Pištalo, David Albahari... Sva značajnija imena iz sveta srpske kulture, nauke, književnosti i umetnosti nastupala u Zadužbini Ilije M. Kolarca: Ivo Andrić, Miloš Crnjanski, Desanka Maksimović, kao i čuveni predavači Ivan Đaja, Raško Dimitrijević, Georgije Ostrogorski, Ksenija Atanasijević, Siniša Stanković, Radoslav Andus, Jovan Ristić, Nikola Milošević, Dejan Medaković, Katarina Ambrozić, Ranko Radović, i Jelena Milogradov Turin i mnogi drugi. Oni su svojim nastupima činili čast predavačkoj delatnosti Kolarčeve zadužbine ostavljajući dubok trag u njenim programima.

Književni fond

U okviru Književnog fonda, do danas je prevedeno i objavljeno više od 200 dela iz oblasti književnosti, nauke i kulture. Javnosti je verovatno malo poznato da je prvi prevod značajnog romana *Veštom plemić Don Kihot od Manče* izašao upravo u izdanju Kolarčeve zadužbine, 1895. i 1896. godine. Izdavačkom korpusu Zadužbine takođe pripada i prvo izdanje *Kurana*, 1895. a zanimljivo je da ga je na srpski jezik preveo vođa Hercegovačkog ustanka vojvoda Mićo Ljubibratić. Stojan Novaković priredio je 1898. *Zakonik Stefana Dušana cara srpskog 1349 i 1354*. U periodu do početka Prvog svetskog rata, Kolarčeva zadužbina objavljuje knjige iz različitih oblasti: od književnosti, istorije, mitologije i umetnosti, tehnologije, obrazovanja, čak i političke ekonomije. Od tridesetih godina XX veka do početka Drugog svetskog rata, Kolarčev narodni univerzitet je, između ostalih, izdavao dela iz oblasti energetike, pravosuđa, medicine, naročito ona koja su se bavila tuberkulozom i zaraznim bolestima. Po završetku Drugog svetskog rata, veliki broj knjiga izdavan je za potrebe predavanja i narodnih univerziteta. U duhu vremena akcenat je stavljen na praksu i iskustvo tadašnjeg SSSR, radi ilustracije ovde izdajamo samo neke: *O jezicima i kulturi naroda SSSR*, *Primeri iz života i rada moskovskog hudožestvenog teatra*, *Planska izgradnja i snaga SSSR i Primena sovjetskog darvinizma u stočarstvu*.

Predavanja

Predavačka delatnost namenjena široj publici, organizovana je kroz rad 18 katedara čiji se program stvara uz učešće stručnih saveta katedara i priznatih univerzitetskih profesora. Godišnje se održa više od 200 predavanja iz oblasti društvenih i prirodnih nauka, umetnosti i književnosti. Takođe se organizuju diskusije, tribine, književne večeri i akademije. U Kolarčevoj zadužbini se neguje i koncept

otvorenog univerziteta, najčešće u formi seminara. Tradicionalno su pojedini dani u nedelji namenjeni određenim oblastima: ponedeljak - književnost, jezik i društvene nauke, utorak - istorija umetnosti i arhitektura, sreda - istorija, četvrtak - prirodne nauke i petak - medicina. Česti gosti su inostrani predavači, a centar takođe saraduje sa drugim fondovima, naučnim institucijama, ambasadama, stranim kulturnim centrima, izdavačkim kućama i udruženjima. Ona se realizuje kroz organizaciju naučnih skupova, svećanih akademija i sličnih manifestacija.

Danas, Centar za predavačku delatnost, s obzirom na svoju izvornu kulturno-obrazovnu misiju i tradiciju Kolarčevog narodnog univerziteta, neprestano podstiče odgovornost društva za sistematski rad na podizanju nivoa opštih i specijalizovanih naučnih saznanja, na negovanju obeležja sopstvenog kulturnog identiteta i identiteta drugih naroda. Ovi programi predstavljaju merilo vrednosti, uzor za poštovanje i negovanje tradicije, ali i za praćenje savremenih tokova u svim oblastima stvaralaštva.

Škola stranih jezika

Centar za nastavu stranih jezika najstarija je škola stranih jezika u Srbiji, osnovana 1933. Prva je škola stranih jezika kod nas koja je članica Evropskog udruženja visokokvalitetnih škola stranih jezika (EQUALS) i nosilac je licenci *Gete instituta i Ministarstva prosvete Republike Srbije*. U centru se izučava 10 stranih jezika i srpski jezik za strance, zaposleni su iskusni profesori sa diplomom *Filološkog fakulteta*. U bogatoj ponudi jezika i specijalizovanih kurseva, posebno su važni pripremni tečajevi za sticanje *Kembriđ* diploma za bankarski, poslovni i pravnički engleski, kao i tečajevi za sticanje diploma *Gete instituta, Instituta Servantes i Francuskog ministarstva prosvete*. Višedecenijska tradicija i kvalitet nastave preporuka su zbog koje su školi poverenje ukazala mnoga ministarstva, banke i velike firme poput *Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, Privredne komore Beograda, Savezne uprave carina, Saveta Evrope, Republičke agencije za telekomunikacije, Narodne banke Srbije, Srpske banke, banke Societe Generale, Piraeus banke, Elektroprivrede Srbije, Zavoda za zapošljavanje i lanca IDEA*.

Centar je organizator *TKT seminara* za profesore engleskog jezika, akreditovanog od *Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja*, a profesori su nosioci licence *Cambridge* za *TKT instruktore*. Takođe, Centar je ovlašćen za polaganje ispita za sticanje francuskih diploma *DELF/DALF*, a profesori francuskog jezika su ovlašćeni ispitivači i instruktori ispitivača.

Izdavaštvo

Danas izdavačka delatnost Kolarčeve zadužbine obuhvata udžbenike i priručnike za učenje stranih jezika, kao i izdanja koja prate programe Centra za predavačku delatnost i Centra za muziku. Svi se mogu pronaći u knjižari Aleksandar Belić koja nudi veliki broj naslova iz oblasti didaktike stranih jezika, knjige iz oblasti lingvistike, teorije književnosti, istorije, društvenih nauka, kao i domaćeg i prevedenog književnog stvaralaštva. Knjižara ima i najkompletniju ponudu domaćih časopisa iz oblasti lingvistike, teorije književnosti, prevodilaštva, društvenih nauka, likovnih i scenskih umetnosti.

Biblioteka

Biblioteka Kolarčeve zadužbine poseduje značajan književni fond. Zamisao Ilije Kolarca bila je da biblioteka ne bude opšteg karaktera, već da tematski

prati i bude na raspolaganju predavačima. Zbog toga u njoj postoje enciklopedije i veliki rečnici, velika izdanja i serije dela iz istorije književnosti, umetnosti, istorije i primenjenih nauka. Biblioteka danas sadrži više od 10.000 naslova iz oblasti beletristike, naučnih analiza, rečnika i enciklopedija. Trenutno je otvorena za polaznike tečajeva stranih jezika, predavače, spoljne saradnike, naučne radnike i studente Beogradskog univerziteta. Biblioteka Kolarčeve zadužbine i danas čuva primerke štampanih izdanja Kolarčeve zadužbine i Kolarčevog narodnog univerziteta.

Galerija

Galerija Kolarčeve zadužbine osnovana je 1964. sa programskom koncepcijom da javnosti predstavi umetnike mlađe generacije. Prvi članovi *Saveta galerije*, zaduženi za odabir izlagača i za izlagačku koncepciju, bili su Mihailo Petrov, Ljubica Sokić, Boško Risimović, dr Jakov Smolaka i Aleksa Čelebonović. Oni su jasno definisali nameru da Galerija promoviše, pre svega, mlade umetnike koji tek stupaju na likovnu scenu, ali i da ustupa svoj prostor autorima sa već dostignutim renomeom. Tako su u Galeriji proteklih decenija, pored najmlađih umetnika, izlagali i već poznati umetnici i profesori kao što su Milo Milunović, Ljubica Sokić, Stojan Čelić, Boško Karanović, Jovan Kratohvil, Boško Kršmanović, Miodrag Protić, Miodrag Popović, Leonid Šejka, Dragan Lubarda i mnogi drugi. *Saveti galerije* su se menjali, ali su izlagačka koncepcija i otvorenost za različite estetičke pretpostavke, lične senzibilitete i stilске tokove do danas ostali isti. *Savet galerije* svake godine dodeljuje *Gođišnju nagradu* za najbolju autorsku izložbu održanu u Galeriji tokom izlagačke sezone.

U Likovnoj galeriji godišnje se organizuje dvadesetak likovnih izložbi.

Igor Ojstrah

J. Menjuhin

Navara i Preger

P. Baumgaltner

Simfonijski orkestar Pitsburg

gala, Omara Portuondo. U dvorani su dirigovali: Emil Tabakov, Leif Segerstam, Zubin Mehta, Herbert fon Karajan, Kiril Kondrašin, Claudio Abado, Jevgenij Svetlanov, Leopold Stokovski, Mikis Teodorakis, Kristijan Mandeal, Pjer Furnije, Genadij Roždestvenski, ser Nevil Mariner. Nastupali su horovi Glincka, Obretenov, Hor Vestminsterske katedrale, Hor Bečkih dečaka, kamerni sastavi St. Martin-in-the-Fields, Minhenski kamerni orkestar, Slovenački kamerni orkestar, Moskovski solisti, London Mozart Players, Irski i Londonski kamerni orkestar, Kronos kvartet, NES kamerni orkestar, kao i oko 2.500 simfonijskih orkestara, među kojima i Berlinska filharmonija, Sanktpeterburška filharmonija, Moskovska filharmonija, Ž. Enesku, simfonijski orkestri Londona, RAI, ORTF, Mineapolis, NDR, Tokio Metropolitan, Češka filharmonija, Ruski nacionalni orkestar, Litvanski nacionalni orkestar...

Kolarčeva zadužbina danas

Čuvajući osnovne motive svog nastanka, Kolarčeva zadužbina danas širokoj publici predstavlja umetnost, popularne naučne znanja i njihovu primenu u životu. Dobar programski koncept, istrajnost, kontinuitet, energičnost i veština jesu ono što čini Kolarčevu zadužbinu trajnom tvorevinom ostavice. Programске aktivnosti i delatnost Kolarčeve zadužbine organizovane su kroz rad specijalizovanih centara i to:

- Centra za muziku
- Centra za predavačku delatnost
- Centra za nastavu stranih jezika
- Centra za izdavačku delatnost sa knjižarom Aleksandar Belić
- Likovne galerije

Hol Kolarčeve zadužbine

Foto: Velimir Švabić

PIANO LAND FMU

Београдска филхармонија
Belgrade Philharmonic Orchestra

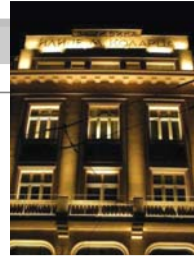
GUITAR ART FESTIVAL

МУЗИЧКА ОМЛАДИНА БЕОГРАД

JUGOCONCERT 2012
FABRIKA MUZIČKIH IDEJA

PTC

GUITAR ART FESTIVAL KONTINENT

ZADUŽBINA ILIJE MILOSAVLJEVIĆA KOLARCA

Nekada i danas

„Pisac“ muzičke istorije Beograda

Velika dvorana Kolarčeve zadužbine prostor je koji je pisao muzičku istoriju Beograda. Od 1932. do danas, u tom prostoru su nastupali mnogi poznati umetnici, dirigenti, instrumentalisti, pevači i ansambli.

Centralno lociran, idealnih akustičkih karakteristika i dimenzija (ni prevelik ni premali), popularni Kolarac je ostao jedna od najboljih koncertnih dvorana jugoistočnog Balkana. Moj prvi koncert na Kolarcu je bio još 1982, i od onda mu se uvek veoma rado vraćam.

Želim da čestitam 80. jubilej Kolarčevoj zadužbini, a posebno prijateljima iz Centra za muziku, uz želje za još mnogo novih umetničkih ostvarenja.

Srdačan pozdrav,

Kemal Gekić

Kolarac ima svoj miris, svoj zvuk

Kolarac je moja prva velika pozornica. Mesto na kome sam doživela

prve aplauze, uspehe, prva koncertna uzbuđenja. Ja volim Kolarac, kao što se voli neko ko ti je veoma blizak od najranijeg detinjstva. Za mene Kolarac nije sala, zgrada - već simbol jednog celog duhovnog života mog

rodnog i voljenog grada. Volim tu toplu binu i njen miris - mešavinu drveta i Steinwaya, da, Kolarac ima svoj miris, svoj zvuk. Ljude koji ga vole i čine ga živim. Šta bi sve Kolarac mogao nama da ispriča, šta je sve video, doživelo, čuo? On stoji i posmatra dešavanja u foajeu, ustreptalu publiku, nervozne izvođače, slušajući njihovu divnu muziku. Neka to ostane tajna.

Nataša Veljković

Srpsko-ruski marš Čajkovskog

U ime *Ruskog nacionalnog orkestra* iz Moskve upućujemo vam najsrdačnije čestitke i najlepše želje povodom 80. rođendana Velike dvorane Kolarčeve zadužbine.

„Muzika kao večno kruženje zvezdanih nebesa“ (N. Tesla), povezuje tradicije ruskog i srpskog naroda da ostvare velika dela i podare ih čovečanstvu, kao *Srpsko-ruski marš Čajkovskog*.

Mihail Pletnev, pijanista, glavni dirigent i umetnički rukovodilac Ruskog nacionalnog orkestra
Milka Kresoja, potpredsednica
Fonda Mihaila Pletneva

Ilija Milosavljević Kolarac

Godina otvaranja Velike dvorane (1932) ujedno predstavlja i početak rada *Narodnog univerziteta* i njegove programске delatnosti, čiji jubilej obeležavamo u ovoj godini.

Kako nikome nije čas smrti izvestan, i kako želim, da još za života i pri čistoj svesti raspoloženje učinim s mojim imanjem, koje sam pomoću božijom i trudom mojim stekao, to sam prizvao prijatelje moje... izjavljujem moju poslednju volju, po kojoj se ima s imanjem mojim po mojoj smrti raspoložiti...

Ovim mojim imanjem raspoložem dalje ovako:

● Da se od gotovine novaca odvoji deset hiljada dukata i da se dade mome književnom fondu koji već postoji pod imenom *Književni fond Ilije M. Kolarca*...

Ja želim da ovaj fond podmiruje najpreče narodne potrebe u književnosti. Zato će odbor imati dužnost i pravo, da prema potrebama vremena određuje koji će rod književnosti i u kojoj meri potpomagati.

Iz ovoga fonda da se nagraduju dobra književna dela ne samo Srba iz današnje kneževine, nego dobra književna dela Srba iz sviju preda srpskih, no i to samo dela pisata ćirilicom.

● Sve ostalo moje imanje - izuzimajući nekoliko poklona koje ću niže označiti - zaveštavam na korist moga naroda, i to na ovaj način:

Da se od svega imanja obrazuje fond, iz koga će se vremenom imati podići srpski universitet.

Prihod od imanja ovoga fonda da se neprestano kapitališe dotle, dok imanje fonda ne naraste toliko, da se od prihoda toga fonda može podići i izdržavati srpski universitet, pa makar to bilo posle moje smrti na 30 i više godina. Kad kapital fonda bude toliko narastao, koliko je nužno za izdržavanje universiteta, universitet će se podići bez obzira da li će tada postojati u Srpsvu universitet ili ne.

Universitet treba da se nazove: *Universitet Ilije M. Kolarca* osnovan sopstvenim trudom na korist svog naroda.

Ostavljam amanet učenicim patriotima Srbima koji će odbornici bivati, da ovaj amanet sačuvaju kroz sva vremena, i da se staraju kroz sva vremena ove fondove u dobrom stanju održati, i s njima u granicama ovog testamenta tako upotrebljene činiti, kako će narod srpski najviše koristiti imati.

(Izvod iz testamenta Ilije M. Kolarca koje se odnose na osnivanje Književnog fonda i Narodnog univerziteta, Beograd, 27. februar 1877. godine)

Osnivač Kolarčeve zadužbine je Ilija Milosavljević Kolarac, srpski trgovac, koji je testamentom iz 1878. godine sav svoj imetak ostavio srpskom narodu u cilju širenja nauke i kulture. Najpre je osnovan *Književni fond*, a zatim i *Fond za podizanje Srpskog univerziteta*. Malo je poznato da su praktično prve 54 godine nakon njegove smrti protekle u spašavanju i zaštiti zaveštavanja i zakonskoj proceduri osnivanja *Narodnog univerziteta*, zatim organizovanju rada *Književnog* i *Univerzitetskog fonda* po testamentu. Dvadesetih godina XX veka obnavlja se *Zadužbinski odbor* i rešavaju se pitanja zaveštavanja koja se odnose na otvaranje *Univerziteta*.

Život Ilije Milosavljevića Kolarca nije pun događaja, ali je interesantan na svoj način s obzirom da se poklapa sa vremenom važnih događaja u srpskoj istoriji. Dvadesetih godina XIX veka u Kolarima, svome rodnom mestu u blizini Smedereva, ovaj izrazito sposoban čovek počinje da se bavi trgovačkim poslom. Posao nastavlja u Pančevu gde su uslovi za bavljenje trgovinom većih razmera bili znatno povoljniji. Nakon smrti supruge Sindelje, kojom se rano oženio, Kolarac se 1855. trajno nastanjuje u Beogradu gde kupuje imanja, zida zgrade i aktivno učestvuje u radu važnih ekonomskih i finansijskih ustanova. Kretao se uvek u vrhu tadašnjeg društva i već 1857. zajedno sa vojvodom Tomom Vučićem Perišićem, podigao *Fond za pomaganje onih koji su se žrtvovali za otadžbinu*. Još mnogo pre osnivanja sopstvenog književnog fonda 1861, njegovo se ime dvadesetih i tridesetih godina XIX veka sretalo među prenumerantima knjiga, bio je član *Matice srpske* i neposredno pomagao mnogim književnicima i kulturnim radnicima da završe ili štampaju svoja dela. Poslednje godine Kolarčevog života obeležile su teške optužbe. Kad je početkom 1878. osumnjičen da je umešan u organizovanje *Topličke bune* i izveden pred vojni sud, Kolarac je pozvao svog prijatelja Nikolu Krstića i dao mu testament da ga prijavi sudu. Skrhao duševnim bolom i telesnim naporima, umro je samo dva meseca nakon oslobođenja, u osamdesetoj godini. Odluku o testamentu Nikada nije promenio. Po rečima profesora Aleksandra Belića: „ljubav prema narodu i razumevanje njegovih kulturnih i naučnih potreba provalili su se kroz ceo radni život Kolarčev i urvano je to ono što je od čoveka sa sela načinilo uglednog građanina sa razumevanjem kulture i prosvete ljudi njegovog vremena“.

ČLANOVI ODBORA Zaduzbine

Olga Milutinović - predsednica odbora i glavna i odgovorna urednica programa Zaduzbine

Mr Trivo Indić - pravnik

Dr Miodrag Jovanović - profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu

Darinka Matić Marović - profesorka Fakulteta muzičke umetnosti u Beogradu

Zoran Marjanović

Dr Nada Popović Perišić - profesorka Fakulteta za medije i komunikaciju

Slobodan Rakitić - književnik

Olgica Stefanović - odgovorna urednica programa Centra za predavačku delatnost

Vera Stojanović - rukovodilac Centra za muziku

Dobroslav Cmiljanić - književnik

Velika sala / Foto: Velimir Savatić

The Ilija M. Kolarac Foundation

80TH Anniversary

Ilija Milosavljević, better known as Kolarac, in his last will and testament bequeathed all his property to the Serbian people with the aim to establish first *Literary Fund*, and subsequently a *Fund for erecting a Serbian university*. During his life *The Literary Fund* was established in 1861. In the late twenties of 19th century, after all conditions had been fulfilled, the construction of *The Kolarac Foundation building* began. The building was officially opened on October 19th 1932, while the first concert was held a little earlier, February 4th.

The activities of *The Ilija M. Kolarac Foundation* are carried through specialized centres:

- Lecture Organizing Centre with Art Gallery and Library
- Music Centre
- Centre for Foreign Languages
- Publishing Centre with the Bookshop *Aleksandar Belić*

Within the *Lecture Organizing Centre*, 200 lectures in all fields of science, literature are held every year. Over 250 concerts, formal celebrations and other events are organized in *The Kolarac Concert Hall*, seventeen foreign languages and Serbian language for foreigners are taught in the *Centre for Foreign Languages*.

The *Ilija M. Kolarac Foundation* has the following facilities:

- Concert Hall - 883 seats
- Music Gallery - 80 seats
- Small Hall - 200 seats
- Josif Pancic Hall - 100 seats
- Hall Milan Grol - 50 seats

The *Kolarac Concert Hall* is one of the most acoustic concert halls in Europe. The following musicians among many others, have performed at *Kolarac* within the regular annual season: Prokofiev, Britten, Rubinstein, Richter, Magaloff, Pogorelic, Watts, Arrau, Michelengeli, Sokolov, Bashkurov, Pletnev, Kissin, Afanasiev, Uninsky, Anstreimont, Lugansky, Kocsis, Gekić, Madžar, Serdar, Berezovsky, Stern, Menuhin, Kogan, Brodsky, Boskovsky, Thibaud, Tretyakov,

Kremer, Rachlin, Repin, Vengerov, Milenković, Bashmet, Navarra, Rostropovich, Gutmann, Berganza, Obrascova, Dimitrova, Alva, Mondand, Greko, Tabakov, Mehta, Von Karajan, Kondrashin, Svetlanov, Mandel, Theodorakis, Rozhdestvensky, as well as the choirs Glinka, Obretenov, Westminster Choir, Vienna Boys Choir and many chamber

orchestras as London Chamber Orchestra, St. Martin-in-the-Fields, Slovakian Chamber Orchestra, Irish Chamber Orchestra, Moscow Solists, Kronos quartet and symphony orchestras among which were Berlin Philharmonic Orchestra, St. Petersburg Philharmonic Orchestra, G. Enescu SO, London RAI SO, ORTF SO, SO Mineapolis, Tokio Metropolitan SO, Czech Philharmonic Orchestra.

Program Activities marking 80th anniversary of the opening of Concert Hall and work of The Ilija M. Kolarac Foundation during the weekend of February 4th

February 4th, Saturday

■ PANEL DISCUSSION: *Are concert halls concert spaces only?* (12.00)

PARTICIPANTS: Musicales Jeuneses (Novi Sad), Cankarjev Dom (Ljubljana), Music Center (Podgorica), Vatroslav Lisinski Concert Hall (Zagreb), Palace of Arts (Budapest), Konzerthaus (Vienna), European House for Culture (Brussels).

■ CONCERT: Nemanja Radulović and *Les Trilles du Diable*, orchestra, *Double Sens* and Suzan Manhof, piano (20.00)

February 5th, Sunday

■ PROMENADE CONCERT: Children of our renowned artists Mariana Buslehner, flauta and Milica Zalus, violin. Alisa Besević and Nataša Veljković, piano (11.00)

■ CONCERT: Robi Lakatoš, violin (20.00)

This artist and his orchestra pay great attention to scene performance with an aim to separate the audience from reality and convey them into a brilliant atmosphere of clubs that entertained the citizen society at the end of 19th century and the beginning of 20th.

In addition to the regular annual concert season the following events are held every year: *The Belgrade Music Festival* (BEMUS), *International Jeunesse Musicale Competition*, *International Review of Composers*, *The Guitar Art Festival*, *The Belgrade International Cello Festival*, *The International Poetry Evening* etc. Basic purposes of the *Concert Hall* are: concerts, formal celebrations, symposiums, larger professional gatherings, multimedia programmes, video presentations.

Regular activities of the *Ilija M. Kolarac Foundation* include literary evenings, promotions, congresses (*International Congress of Medical Students, Ecologists, Physico-chemists, Biologists*). Main Activities both in the *Small Hall* and *Josif Pancic Hall* are lectures, literary evenings, various promotions from the fields of art and science, tribunes and panel discussions, professional gatherings and seminars. Among many lecturers in the past, there were famous Serbian as well as European writers, poets, artists and philosophers such as Miloš Crnjanski, Ivo Andrić, Rabindranat Tagore, Claude Simon, Jaques Derida, Jean-Francois Kahn and Andrei Makin.

The *Art Gallery* with a show room is one of the most prestigious galleries in Belgrade, with approximately 20 exhibitions held per year. It was opened in 1964. with a concept to present the works of younger generation of artists.

The bookshop *Aleksandar Belić* contains a large number of books from various fields - foreign languages, dictionaries, grammars, books from the field of literature, theory, humanities, as well as domestic literature and translations of foreign books.

Special place in my heart

Since my very first visit to the *Ilija Kolarac Concert Hall*, this old, cosy venue in the centre of Belgrade has occupied a special place in my heart: the hospitality and care of Vera Stojanovic and Mirjana Lazarevic, the wonderful acoustics and ambiance of the *Hall*, the friendliness and high professionalism of its piano technician Mr. Vrbanc - and of course, its truly incredible, unique audience which make performing in this *Hall* an amazingly rewarding and unforgettable experience.

On this festive occasion, I would like to wish from the bottom of my heart to everybody who works for the *Ilija Kolarac Foundation* sound health and every luck and success in their noble activities. May this wonderful organization prosper for many years to come for the joy and spiritual benefit of many future generations of Serbian music lovers!

Evgeny Kissin

Congratulations to the hall and great public of Belgrade

There are not so many great *Halls* in the world, where spirit of the place, the music atmosphere, traditions make concerts much more attractive for players and public. *Kolarac* is one of the best in the world for me and i am very happy that i had luck to play there! Congratulations to the *Hall* and great public of Belgrade!

Boris Berezovsky

CONTACT

Main Office
+381 11 2635 073

Ticketing Office
+381 11 2630 550

Centre for Foreign Languages
+381 11 2630 480

Lecture Organizing Centre with Art Gallery and Library
+381 11 2637 609

FEBRUAR u Kolarcu

Subota, 4. februar

■ **CIKLUS:** Velikani muzičke scene - Proslava 80 godina Velike dvorane Kolarčeve zadužbine
Nemanja Radulović (violina), Les Trilles du Diable & orkestar Double Sens & Suzan Manof (klavir)
PROGRAM: Betoven, Sarasate, Sedlar, Vivaldi
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 20 sati

Nemanja Radulović

Robi Lakatoš

Hor Ruske državne kapelle

Nedelja, 5. februar

■ **CIKLUS:** Zvezde u usponu Mariana Buslehner (flauta) i Alisa Bešević (klavir) + Milica Zulus (violina) i Nataša Veljković (klavir)
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 11 sati, ulaz slobodan

■ **CIKLUS:** Velikani muzičke scene Robi Lakatoš (violina) sa orkestrom
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 20 sati

Sreda, 8. februar

■ **CIKLUS:** Muzička radionica Koncert studenata violine klasa prof. Ivana Aćimoski Žikić, klavirska saradnja Sanja Petković
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Muzička galerija u 18 sati, ulaz slobodan

Petak, 10. februar

■ **CIKLUS:** Klasični Beogradska filharmonija, dirigent Uroš Lajovic, solista Ognjen Popović (klarinet)
PROGRAM: Simfonija br. 31 (Pariska) V. A. Mocarta, Simfonija br. 1 H. Rota
ORGANIZATOR: Beogradska filharmonija (www.bgf.co.rs)
Velika dvorana u 20 sati

Natalija Gurtman trio

Nedelja, 12. februar

■ **CIKLUS:** Jubileji - Jubilej Fonda Laza Kostić U susret Kulturnoj olimpijadi u Londonu, svečani koncert, omaž nedavno preminulom književniku Predragu Dragiću Kijuku Dragan Đorđević (violončelo), Marko Josifoski (violina), Milan Miladinović (klavir), Aleksandar Đermanović (klavir), specijalni gost Bora Dugić
PROGRAM: Šopen, List, Čajkovski, Prokofjev, Tavener, Mokranjac, Dugić
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 11 sati, ulaz slobodan

ЗАДУЖБИНА ИЛИЈЕ М. КОЛАРЦА
ЦЕНТАР ЗА МУЗИКУ

Velikani muzičke scene

4. фебруар 2012.
НЕМАЊА РАДУЛОВИЋ

5. фебруар 2012.
РОБИ ЛАКАТОШ

6. март 2012.
НАТАЛИЈА ГУТМАН ТРИО

23. април 2012.
ХОР РУСКЕ ДРЖАВНЕ КАПЕЛЕ

15. септембар 2012.
МИТСУКО УЧИДА

czm@kolarac.rs

Četvrtak, 16. februar

■ **Regionalni gitarski samit**
Big bend RTS, dirigent Ivan Ilić, gosti Čarli Jurković (Hrvatska), Kornel Kurina (Mađarska)
ORGANIZATOR: Muzička produkcija RTS (www.rts.rs)
Velika dvorana u 20 sati

Petak, 17. februar

■ **CIKLUS:** Popularni Beogradska filharmonija, dirigent Emilijano Patara, solista Piter Soave (bandoneon)
PROGRAM: Kubanska uvertira Dž. Geršvina; Punta del Este, Kavalkata (muzika iz filma Enriko IV), Ave Marija (muzika iz filma Enriko IV) A. Pjajcole; Bachianas Brasileiras br. 7 E. Vile Lobosa i Trorogi šešir, svita br. 2 M. de Falje
ORGANIZATOR: Beogradska filharmonija
Velika dvorana u 20 sati

Nedelja, 19. februar

■ **CIKLUS:** Jubileji
Koncert povodom 25 godina umetničkog rada prof. Zarife Ali Zade
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 11 sati, ulaz slobodan

Utorak, 21. februar

■ **Ansambli Teomusicum**
PROGRAM: Kroft, Mocart, Šopen, Verdi, D. Skarlati, Šubert
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Muzička galerija u 20 sati, ulaz slobodan

■ **Koncert Narodnog orkestra RTS**
ORGANIZATOR: Muzička produkcija RTS
Velika dvorana u 20 sati

Četvrtak, 23. februar

■ **Viva Verdi**
Hor i Simfonijski orkestar RTS, dirigent Bojan Sudić
PROGRAM: Uvertire, arije, Četiri duhovna komada
ORGANIZATOR: Muzička produkcija RTS
Velika dvorana u 20 sati

Nedelja, 26. februar

■ **CIKLUS:** Kolarčev podijum kamernе muzike Bogdan Božović (violina) i Jasna Tucović (klavir)
PROGRAM: Sonate za violinu i klavir R. Šumana
ORGANIZATOR: Centar za muziku
Velika dvorana u 11 sati, ulaz slobodan

■ **Svetosimeonovska akademija**
ORGANIZATOR: Dobročinstvo - Poklonička agencija SPC (www.dobrocinstvo.spc.rs)
Velika dvorana u 20 sati

Mitsuko Učida

ЗАДУЖБИНА ИЛИЈЕ М. КОЛАРЦА
МАЛА ШКОЛА БОНТОНА
ЗА ДЕЦУ ОД 5 ДО 10 ГОДИНА
(И ЊИХОВЕ РОДИТЕЉЕ)

ВОДИТЕЉ: МИЛОШ МИЛОВАНОВИЋ

КАКО СЕ СЛУША КОНЦЕРТ

СВАКЕ ПОСЛЕДЊЕ СУБОТЕ У МЕСЕЦУ!
УЛАЗ СЛОБОДАН!